

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio quarta. Vtrum caro sit assumpta mediante anima, & anima
mediante spiritu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

quando, materia existens & subsistens supponitur illi actioni, quia forma vnitur, licet secundum quid, & ut intelligitur habere omnia requisita ad existendum sit posterior in alio genere causae. Nec aliquid refert, quod illa causa sit formalis, & ita in suo genere perfectior, quia id, quod minus perfectum est, solet esse ordine generationis, & executionis prius, quia absolute & simpliciter praesupponitur, ut aliud fiat. Vnde dicitur ultimo, quod licet materia existens pendeat a forma, non tamen ab hac vel illa forma, & ita in presenti vnio materiae corporis Christi ad Verbum, non pendet ab vnione cum anima & hac ratione dicitur illa materia prius natura vniri Verbo, quam animae, quia & vnitur vnione independēte ab vnione cum anima, & vnitur Verbo, ut sit apta vniri animae, quia non potest ei vniri nisi ut habens actualem entitatem, & subsistentiam. Et, licet in hoc possit considerari mutua prioritas secundum diuersas rationes, tamen in ordine ad executionem, haec quae respicit materiam secundum se, & ut est primum fundamentum totius mutationis, videtur simpliciter prior.

Ad rationem ergo in principio positam patet solutio ex dictis, sicut enim materia subsistens, ordine naturae, & causae materialis antecedit vnionem ad formam: ita in hoc mysterio vnio ad Verbum, per quam impedita, seu suppleta fuit propria subsistentia, antecessit ordine naturae, & participauit eandem rationem causae, respectu alterius vnionis. Negatur autem, materiam non esse capace suae partialis subsistentiae, nisi ratione formae informantis: per suam enim entitatem intrinsece est capax illius, quamquam cum ordine, & dependentia a forma in genere causae formalis, haec enim dependentia non repugnat subsistentiae, sicut nec repugnat illi dependentia ab efficiente: sed solum dependentia a termino intrinseco, seu sustentate. Cum vero dicitur, materiam illam non fuisse assumptam secundum se, seu ut materiam remotam, sed ut humanam, seu ut partem humanae naturae, iam informatam forma, respondetur hoc esse verum secundum ordinem, seu durationem temporis, ut supra dictum est: secundum ordinem autem naturae, necessario prius assumi debuit, ut in eodem instanti posset vltimate disponi, & informari, & esse pars actualis humanae naturae. Vnde, secundum ordinem naturae loquendo, non est assumpta illa materia ut facta iam caro humana pro illo signo, sed ut fieret caro humana pro eodem instante temporis in subsequente signo naturae.

SECTIO III.

Virum caro sit prius natura vnita Verbo, quam anima, vel e contrario.

COMparauimus in singulis partibus supra dictas duas vniones, nunc superest, ut partes ipsas conferamus in ordine, quo vnita sunt Verbo, in ordine enim, quo vnita sunt inter se, non sunt comparabiles, sic enim mutuam habitudinem dicunt, & simul ad inuicem vnita sunt, in ordine vero ad Verbum comparabiles sunt, quia distinctas habent partiales vniones. Videtur autem nullus esse ordo naturae inter illas, quia neque vna est ratio alterius, neque altera pendet ab altera. Et hanc sententiam videtur sequi Ricard. in 3. d. 1. q. 2. & eandem a fortiori tenet Durand. ibi qu. 2. Aliunde autem videtur, animam prius natura assumptam fuisse, quam carnem, quia caro assumpta est mediante anima. Breuiter tamen, supposita distinctione de ordine intentionis, & executionis.

Dico primo, Ordine intentionis anima prius natura assumpta est, quam caro. Sumitur ex D. Thom. a. 1. & ex illa locutione communis, animam fuisse medium ad carnem assumendam, quam in sect. seq. la-

Fr. Suarez, Tom. 1.

tius explicabo. Et ratio est, quia licet primaria intentio fuerit ad totam humanitatem, tamen comparando partes inter se, corpus assumptum est propter animam, quae principalior est, & quasi finis eius: est ergo anima vnio prior in hoc ordine.

Dico secundo, Ordine executionis vtraque pars potest dici prius assumpta, quam alia, in suo genere causae: simpliciter tamen assumptio corporis videtur antecedere, hoc ordine naturae. Explicatur prior pars, nam quatenus corpus non potest subsistere in rerum natura, nisi dependet ab anima informante: ideo potest aliquo modo dici anima prius natura assumpta, in genere causae formalis, tamen quia creatio animae supponit corpus dispositum, in quo erectur, quod corpus, ut supra dictum est, includit materiam subsistentem: ideo in genere causae materialis supponi dicitur assumptio carnis. Et hinc declaratur vltima pars, nam materia simpliciter supponitur creationi animae, & est fundamentum totius generationis: supponitur autem subsistens, & in eo instanti non potuit subsistere nisi subsistentia Verbi, ergo supponitur etiam assumpta ad sic subsistendum. Et confirmatur, quia in quacunque generatione humana ita accidit, quod materia proxime disposita, simpliciter supponitur ordine naturae creationi animae: supponitur autem existens, & subsistens, ut declaratum est, ergo idem ordo seruatus est in Christi conceptione, iuxta discursum in superioribus saepius inculcatum. Denique confirmatur, quia optime quadrat, ut ordo executionis sit contrarius ordini intentionis: quia licet perfectiora sint magis intentata, tamen executio a minus perfectis, ut a fundamentis inchoari solet. Et ad hoc explicandum conferre potest exemplum Caietani de edificante domum, in qua fundamentum aliis partibus supponitur, & ideo cum successiue fit domus, prius tempore iacitur fundamentum: ac proinde, etiam si quis haberet vim edificandi domum in instanti, intelligeretur ordine naturae prius esse iactum fundamentum: ita ergo in hac assumptione intelligimus, prius natura esse assumptum id, quod est tanquam fundamentum ceterorum.

SECTIO IV.

Virum caro sit assumpta mediante anima, & anima mediante spiritu.

QUID quid in hoc titulo ad quaestionem de re pertinet, in superioribus explicatum est, solum proponitur ad explicandas has locutiones Patrum, & quomodo doctrina tradita, illis accommodetur. Quod enim caro assumpta sit per animam, aut mediante anima, omnino certum est, ita enim loquitur VI. Synod. act. 28. in confess. fid. Constantinensi, missa ad Leonem II. & ab eodem per epistolam decretalem, quae ibi habetur, approbata. Sic etiam Nazianzenus oratione 35. circa finem, & oratione 42. post medium, & oratione 51. Damascenus libro tercio, capite sexto. Origen. 1. Periarch. cap. sexto, & Augustinus de agone Christiano, capite decimo octauo, & in epistola tertia, & Rufinus in expositione Symboli, circa illa verba, *Qui conceptus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine.* & eodem modo dicunt hi Patres, animam fuisse assumptam per mentem, seu mediante spiritu, ut explicuimus circa literam articuli 2. Et hunc modum loquendi imitati sunt omnes Theologi cum Diuo Thoma hic, & Magist. in tertio, distinctio. secunda, licet Durandus solum secundum intellectum hanc rationem medij admittat: de cuius opinione sequente sectione dicetur. Et Gabriel probabile putat animam non esse medium, si materia potest immediate assumi a Verbo, & Almainus non longe est ab eadem sententia. Sed, licet illa ratione probetur, non omnem rationem medij animae conueni-

Simplicitas loquendo, corpus animae praesupponitur.

VI. Synod.

Nazianz.

Damasc. August.

Rufin.

Gg

ueni.

Richard. Durand.

uenire, non tamen inde sequitur animam non esse medium; fit enim argumentum ex puris particulis. Unde illa sententia absolute non est probabilis, cum tot patribus repugnet; idque magis ex dicendis constabit.

*Multiplex
ratio medi
ad assumen
dum:*

Ut ergo huius locutionis sensus intelligatur, aduertendum est, variis modis existimari posse animam fuisse medium ad assumendam carnem. Primo, ut fit quasi vinculum inter Verbum, & carnem: sicut punctum est medium, quo vnitur vna pars lineæ alteri. Secundo, ut anima tantum sit, quæ immediate assumitur; corpus vero dicatur assumi tantum ratione animæ: quomodo accidentia dici possunt assumi media substantia. Terrio dici potest medium, quia in re ipsa prius natura assumitur, & est quasi via; ut aliud assumatur: ut in ædificatione domus, erectio parietum potest dici medium, quo peruenitur ad tectum, & hoc vocarunt, *medium quod*, Scot. supra, & Caiet. art. 1. & 5. & huiusmodi medium pertinet proprie ad ordinem executionis, quia via est hoc modo medium perueniendi ad terminum, & potest hoc medium dupliciter intelligi. Primo, quia per vnum peruenitur ad alterum, ut in exemplo posito. Secundo, quia vnum quasi necessario secum trahit aliud, ut cum mouetur vas per illud trahitur aqua. Quarto modo dicitur medium, quod est ratio assumendi aliud, vel tanquam finis, vel tanquam dispositio accommodans assumptibile ad assumptionem: quamuis ipsum in se non prius natura assumatur, & hoc vocarunt Scotus & Caietanus *medium quod*. Quod alij subdistingunt in medium congruitatis seu decentiæ, & medium necessitatis, ut videre licet in Ricard. Gabr. Almain, supra, Alenf. 3. p. 4. m. 6. 2. & insinuat D. Tho. hic a. 1. ad 3. nec indiget expositione: nam ex ipso terminis satis est clara distinctio.

*Bonauent.
D. Tho.*

Dico ergo primo, Anima non fuit medium ad assumendam carnem, tanquam vinculum vniens ipsam ad Verbum. Ita docet recte D. Thom. infra q. 9. a. 2. Bonauent. in 3. d. 2. a. 3. q. 1. Ricard. a. 2. q. 3. Scotus q. 2. & est per se euident, supra enim disp. 8. ostendimus, in hac vnione hypostatica, si sit vera vnio, & secundum hypostasim, nullum posse intercedere medium, quod coniungat extrema, sed per se immediate vniri, solo modo vnionis interueniente. Neque intelligi possit, animam hoc modo esse medium, quo caro vnitur, nisi negando veram vnionem hypostaticam inter carnem, & Verbum, & ponendo solam coniunctionem mediatam, & in hypostasi: quod quam sit falsum, iam explico.

Gabriel.

Dico secundo, Anima non fuit tale medium ad assumendam carnem, ut ad illam solam sit vnio immediate terminata, ad corpus vero solum mediate, quatenus anima vnium est, sed hoc sensu tam corpus, quam anima, immediate assumpta sunt. Hæc conclusio est omnino certa, quamquam Gabr. in 3. dist. 1. quæst. 2. art. 3. dub. 2. probabiliter existimet contrarium, quia probabile putat, nullam naturam materialem posse Verbo immediate vniri. Item dist. 2. quæst. vnica. art. 2. neque improbabile hoc iudicat Almain. dist. 1. quæst. 2. art. 2. & distinct. 2. quæst. 2. licet simpliciter iudicet probabilius contrarium. Dico tamen cum omnibus aliis Theologis, esse omnino certum, & doctrinam Gabrielis esse periculosem, & erroneam, contra illud, Verbum caro factum est, & illud, in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporali. Ac denique contra illa omnia, quibus supra probauimus Verbum non tantum assumpsisse animam, sed etiam corpus, ex quibus probatum est assumpsisse proxime, & immediate sanguinem: inde enim constat potuisse immediate assumere partem materialem, & a fortiori potius assumpsisse hoc modo corpus, quod informatur animæ, quam sanguinem. Confirmatur primo, quia alias corpus Christi haberet suam partialem subsistentiam creatam, & Verbum non terminasset humanitatem, sed animam solam. Et con-

Almain.

firmatur secundo, quia in triduo non potuisset corpus manere vnium Verbo. Respondet Gabr. dist. 1. q. 2. ar. 2. ad 8. manifeste vnium, non per vnionem illi inhaerentem, sed per gratiam vnionis existentem in anima. Sed falsissimum hoc est, quia hoc est dicere re ipsa non manifeste vnium, sed aliqua fortasse denominatione extrinseca ita denominari: nam vel ipsum corpus habebat intrinsecam, & creatam subsistentiam, & ita vere non erat hypostatice vnium vel non habebat, & tunc necesse est, ut haberet in se modum vnionis ad Verbum, & ut Verbum immediate, & per se suppleret eius subsistentiam. Sed arguit, nam sequitur, corpus non dici assumptum mediante anima. Almain. supra concedit, sed immerito, quia licet illa locutio non verificetur de hoc medio, potest alio sensu verificari, ut dicitur.

Dico tertio, Vnio Verbi ad animam, non fuit medium ad assumendam carnem, tanquam via ad illam, nec quia ex illa necessario consecuta sit carnis assumptio. Hæc conclusio constat ex dictis sectionibus præcedenti, quia ordine executionis, non est simpliciter prius natura assumpta anima, quam caro: at vero, quod est medium hoc modo, necesse est, ut saltem prius natura assumatur. Unde si inter corpus, & animam est aliqua ratio huius medij, potius corpus dici potest medium ad assumendam animam; non quia ad illius vnionem necessario sequatur vnio anime, saltem physice, & proprie loquendo (nulla enim ratio talis consecutionis fingi potest) sed quia hæc vnio ordine naturæ per assumptionem carnis quasi inchoata est, & ad assumptionem anime terminata.

Dico quarto, Corpus dicitur assumi mediante anima, quia corpus non fuit assumptibile, nisi ratione anime, & in ordine ad animam: non quia necesse sit, ut actualis vnio ad animam, ordine executionis præcesserit, nec quia ipsa anima ordine etiam executionis prius natura assumpta fuerit, sed ex eo quod caro assumpta sit propter habitudinem ad animam, & ratione illius, ita exponit Diuus Thomas articulo 1. in fra quæstione 50. articulo 2. ad secundum. Ricard. Bonauent. & alij distinct. 2. & Alenf. 3. part. quæstio. 4. membro 5. & ex dictis satis patet, hic enim sensus, & in re ipsa verus est, & sufficiens ad veritatem, & proprietatem illius locutionis: in nullo autem alio sensu potest commode explicari, aut vere intelligi. Quod etiam patet ex alia simili locutione, animam esse assumptam medio spiritu, aut mente: sensus enim eius similis est, animam scilicet in quantum viuificantem corpus, vel, ut est principium sentiendi, fuisse assumptam per gradum intellectuale, quatenus ratione illius tota anima assumptibilis fuit, ubi non oportet, ut illa locutio vera sit, fingere aut realem distinctionem inter animam, & mentem, aut talem ordinem assumptionis, ut prius natura sit assumpta mens, quam anima: hæc enim necessaria non sunt, illi enim gradus solum ratione formali Metaphysica distinguuntur, assumptio vero, quæ est actio Physica, per se primo versatur circa ipsam animam, ut in re vnica essentiam Physicam habet, & ideo non potuit in aliquo signo naturæ assumi, ut rationalis est, quin secundum totam suam essentiam assumeretur, hæc ergo ratio medij tantum est, ut formalis ratio, quæ consistit in rem assumptibilem, non ut res, quæ prius natura assumatur. Aduertendum vero est, cum sæpe dicimus per huiusmodi medium rem assumptibilem constitui, intelligendum potissimum esse ex quadam decentia, seu congruitate, si absolute intelligatur de vnione hypostatica: si vero sit sermo de incarnatione ad nostram redemptionem ordinata, in ordine ob rationem finem potest interdum esse medium necessarium, ut notauimus circa solutionem ad secundum, art. 1. Diui Thomæ.

Sed obieci, ex hac explicatio ne sequi, non animam,

Gabr.

Almain.

*Bonauent.
D. Tho.
Ricard.
Bonauent.
Alenf.*

*Quæstio
animæ
sumpta
per gradum
intellectuale
tota anima
assumptibilis
fuit*

*Inferentia
animæ*

mam, sed habitudinem seu ordinem materiæ ad animam fuisse medium ad assumendam carnem. Consequens est falsum: primo, quia est contra intentionem Patrum, qui ideo videntur illa locutione, asserentes, animam esse medium, ut contra Apollinarem declarant, Verbum non fuisse loco animæ: at, si ipsa anima realiter & substantialiter non esset medium, sed ordo ad animam, posset materia habere ordinem, & dispositionem ad animam, & non habere animam, sed Verbum loco animæ. Secundo, quia alias sequitur ex vi illius locutionis, non esse necessarium, materiam actum informari anima eodem instanti quo assumpta est, quia antea habebat ordinem ad animam ad quam disponebatur, aut saltem ita fieri poterat: consequens autem est contra mentem sanctorum, qui illo loquendi modo declarare intendunt, Verbum non assumptisse carnem nisi actu animatam anima rationali. Tercio, quia vel illa habitudo ad animam est accidentalis, vel substantialis. Primum dici non potest, quia nulum accidens fuit medium ad assumendam substantiam, ut infra dicam. Si vero dicatur secundum, aut illa tantum est radicalis & potentialis habitudo ad formam, & hæc non, quia est æque indifferens ad animam & alias formas, vel est aliqua specialis habitudo ad animam, & hæc esse non potest nisi actualis unionis cum ipsa: & hoc modo ipsamet anima, ut informans materiam, erit medium. Respondetur, has obiectiones non impugnare assertionem positam, quæ posita est eisdem fere verbis, quibus D. Thomas artic. 4. vltus est, dicens, *Caro humana assumptibilis est a Verbo, secundum ordinem, quem habet ad animam rationalem sicut ad propriam formam.* Et ratione huius ordinis dixerat artic. primo carnem assumi mediante anima. Hic autem ordo, ut ibi declaravi, non est remotus seu aptitudinalis (ut ita dicam) sed proximus seu actualis. Itaque ordo ad animam ut ad formam propriam & actum informantem reddit materiam aptam, ut Verbo uniatur. Sicut autem in libro secundo de Anima, dicitur, corpus organicum posse dupliciter sumi, videlicet, vel ut includit animam informantem, vel ut præcise dicit materiam ultimo dispositam ad recipiendam animam: ita certe utroque modo hic sumi potest caro humana. Et quidem D. Tho. art. 5. in corp. videtur priori modo loqui, dum, prædictum ordinem declarans, ait, *Hunc autem ordinem non habet caro antequam anima rationalis ei adueniat: quia simul, dum aliqua materia sit propria alicuius forme, recipit illam formam.* Distinguit ergo duo, materiam scilicet fieri propriam alicuius forme, & recipere formam, quæ licet simul fiant, ordine tamen causalitatis & naturæ distinguuntur: hæc enim forma in hanc materiam introducit, quia propria eius effecta est per dispositiones. Cum ergo D. Thomas ait, carnem esse assumptam secundum ordinem quem habet ad animam ut ad propriam formam, videtur de illo ordine loqui, qui secundum naturam antecedit receptionem animæ, quamvis simul tempore fiat. Et hoc posset esse satis, ut anima dicatur medium ad assumendam carnem: quia hoc medium non est medium quod, sed quo, ut ex dictis patet, & D. Thomas articulo primo, Scotus & omnes exponunt: ordo autem ille materiæ ad animam non est per se ratio assumendi materiam, sed ipsa anima secundum se: ipsa ergo anima est ratio assumendi talem materiam, & hoc est, esse medium quo. Sicut quâdo amatur medium propter finem, licet in medio tantum sit ordo ad finem ut ametur, tamen ipse finis secundum se est simpliciter ratio amandi medium. Et si foemina aliqua ducitur in matrimonium (imitando exemplum, quo D. Thom. viitur dicto art. 1. ad 3.) propter diuitias, nō quas ante matrimonium habet, sed quas habitura est post matrimonium vel in ipso matrimonio, tunc diuitiæ ipsæ sunt

Fr. Suarez. tom. I.

A Ratio contrahendi, licet tantum antecedat ordo aliquis vel ius ad ipsas: sic ergo in præsentī. Nihilominus idem D. Thom. eodem art. 4. ad 3. indicat hunc ordinem esse intelligendum actualis esse informationis, ita ut, cū dicitur caro assumpta, quia humana, vel quia respicit animam ut formam propriam, intelligatur includere intrinsece ipsam animam, & actuale cōiunctionem cum illa: hac enim de causa videtur D. Tho. dixisse dicta solut. ad 4. carnem ex unione ad animam habere quod sit vnibilis Verbo, & ideo prius secundum intellectum carnem vniri animæ, quam Verbo. Et hunc præcipue sensum intendunt argumenta facta, qui est etiam verus, & admittendus: nam prior, licet non satis impugnetur, & verum etiam sensum habere possit, tamen solus non sufficit, quia, iuxta superius dicta, secundum ordinem executionis prius ratione & natura Verbum est unitum materiæ, quam illa sit effecta & disposita propriis dispositionibus animæ rationalis, quia, ut sic disponatur, supponitur existens, & subsistens. Et tamen non obstante hac prioritate, dicitur assumpta, ut propria effecta animæ rationalis per dispositiones: ergo eadem ratione dici poterit assumi per ipsam animam ut actu unitam, tanquam per medium quo. Duobus ergo modis hoc verificari potest iuxta doctrinam datam. Primo, quia ad hoc satis est, ut unio carnis, ad animam sit prior in aliquo genere causæ, licet absolute in alio genere sit prior natura unio carnis seu materiæ ad Verbum. Secundo, quia satis est, quod in eodem instanti caro uniatur animæ, licet secundum ordinem naturæ non consideretur ut iam unita, sed ut in eodem instanti temporis unienda: nam, cum hoc medium sit tantum quo, & ut ratio mouens assumptam ad assumptionem, potest facile intelligi mouere ut præsens in eodem instante, & futurum secundum ordinem naturæ, ita ut dicatur, hoc instante assumptam esse carnem, quia in eodem informada erat anima rationali, & ut tali anima informaretur. Et per hæc satis responsum est omnibus obiectionibus.

Sed dicit aliquis, hoc sensu etiam dici posset, animam assumptam esse medio corpore, nam etiam corpus fuit aliquo modo ratio assumendi animam, assumpta enim est, ut illud informet, & per illud patiatur, & satisfaciatur. Vnde supra diximus, ipsam animæ assumptionem factam esse propter unionem ad corpus, & propterea hanc esse quodammodo intentionem priorem. Respondent aliqui, ita posse hoc totum concedi in genere causæ materialis: tamen quia genus causæ formalis simpliciter perfectius est, ideo absolute potius dici, corpus sumi mediante anima, quam è contrario. Et potest hoc facile sustineri, quamquam modus loquendi nō admodum mihi probetur: quia licet materia sit aliquo modo causa formæ in genere causæ materialis, tamen non est propria ratio, propter quam est forma, quia hoc magis pertinet ad rationem causæ finalis, quam materialis, & forma non est, proprie propter materiam, sed propter compositum, ratione cuius vnitur materiæ: materia vero & est propter compositum, & propter ipsam formam, quæ perfectior est. Melius ergo dicitur, animam esse assumptam ratione humanitatis, quam ratione corporis.

SECTIO V.

Utrum tota humanitas sit prius natura assumpta, quam partes eius, & consequenter, an assumpta sit mediantibus illis, vel e contrario.

In hac re est prima sententia Durandi in 3. distinctione 2. quæstio. 2. qui negat esse realem ordinem naturæ inter assumptionem totius, & partium: & eodem modo loquitur de partibus inter se comparatis, de quibus iam diximus; hanc vero opinionem

Gg 2

Durand.